

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Archivering by design

Aan de slag met duurzaam informatiebeheer
Rotterdam, 8 november 2018

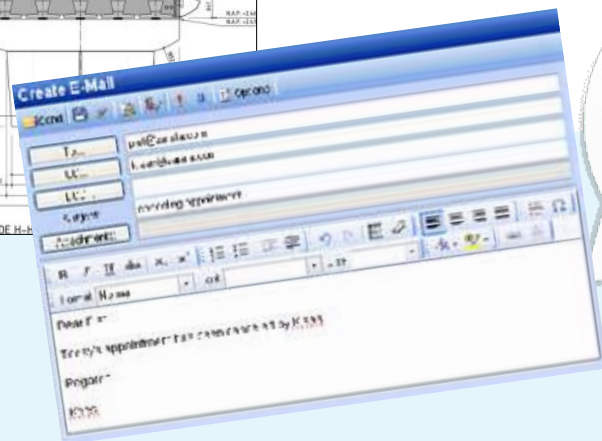
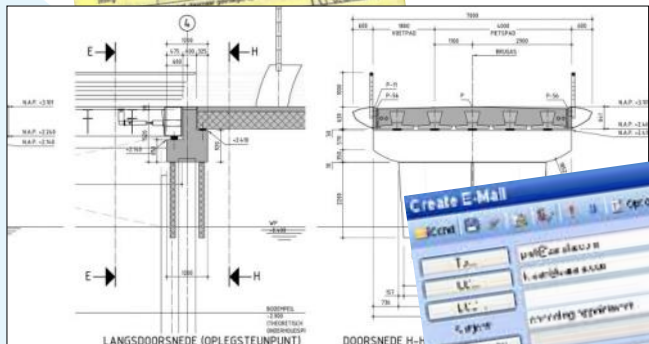

Een dementerende overheid?

Erfgoedinspectie 2005: **In sneltreinvaart ontstaat een gat in ons collectieve geheugen, omdat digitale informatie vaak onvoldoende zorgvuldig bewaard wordt.** Dat is niet alleen een probleem voor de generaties na ons, maar ook voor overheidsorganisaties die over een professionele bedrijfsvoering moeten kunnen beschikken en zich over hun daden moeten kunnen verantwoorden.

Informatie ongeacht vorm

Hoe komt dat?

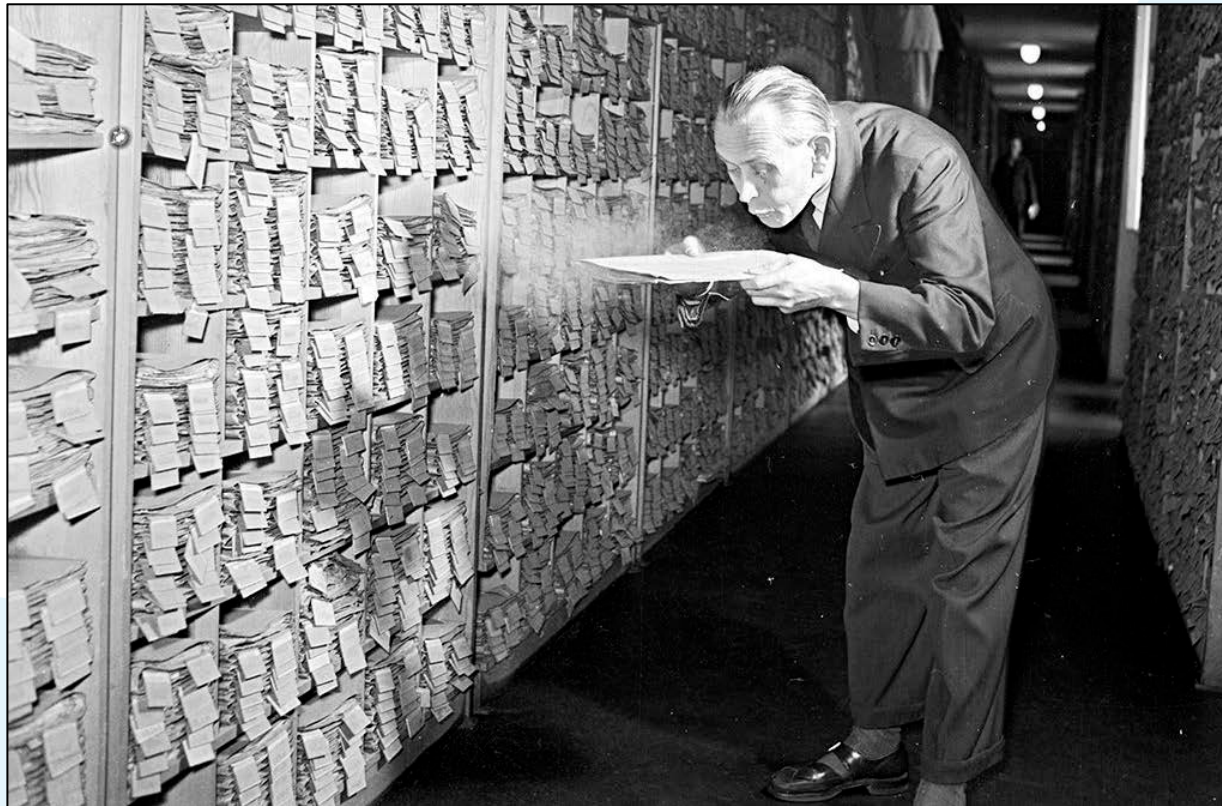

ZONDEBOK

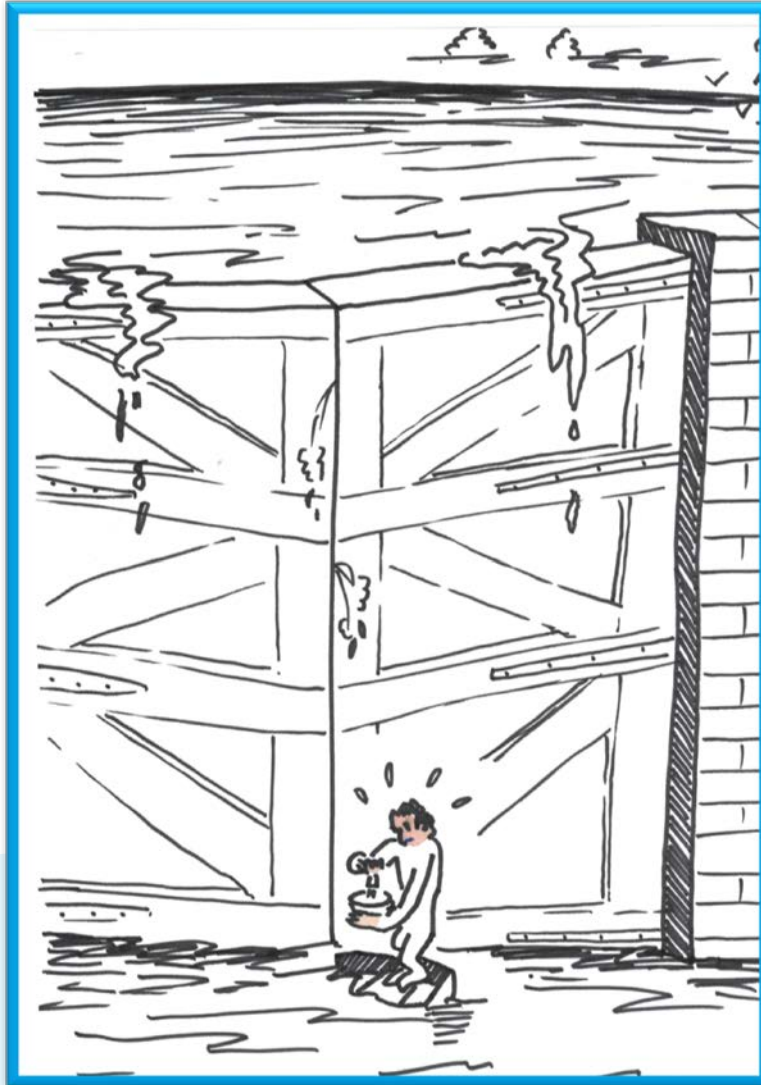
Maar hoe doen we het zelf?

Zo doen we het zelf

- Wij weten hoe het moet!
- DIV en archiefinstellingen bepalen hoe er gewerkt moet worden.
- Archiveringsproces staat daarbij centraal.
- Alle informatie moet zo snel mogelijk in het archiveringssysteem.
- Instrumenten: selectielijst, ordeningsplan, metadata, etc.
- Ongeacht hoe werkproces is ingericht, en of ze er baat bij heeft

OPSTAND DER ARCHIEFVORMERS

Maar...
hoe
dan?

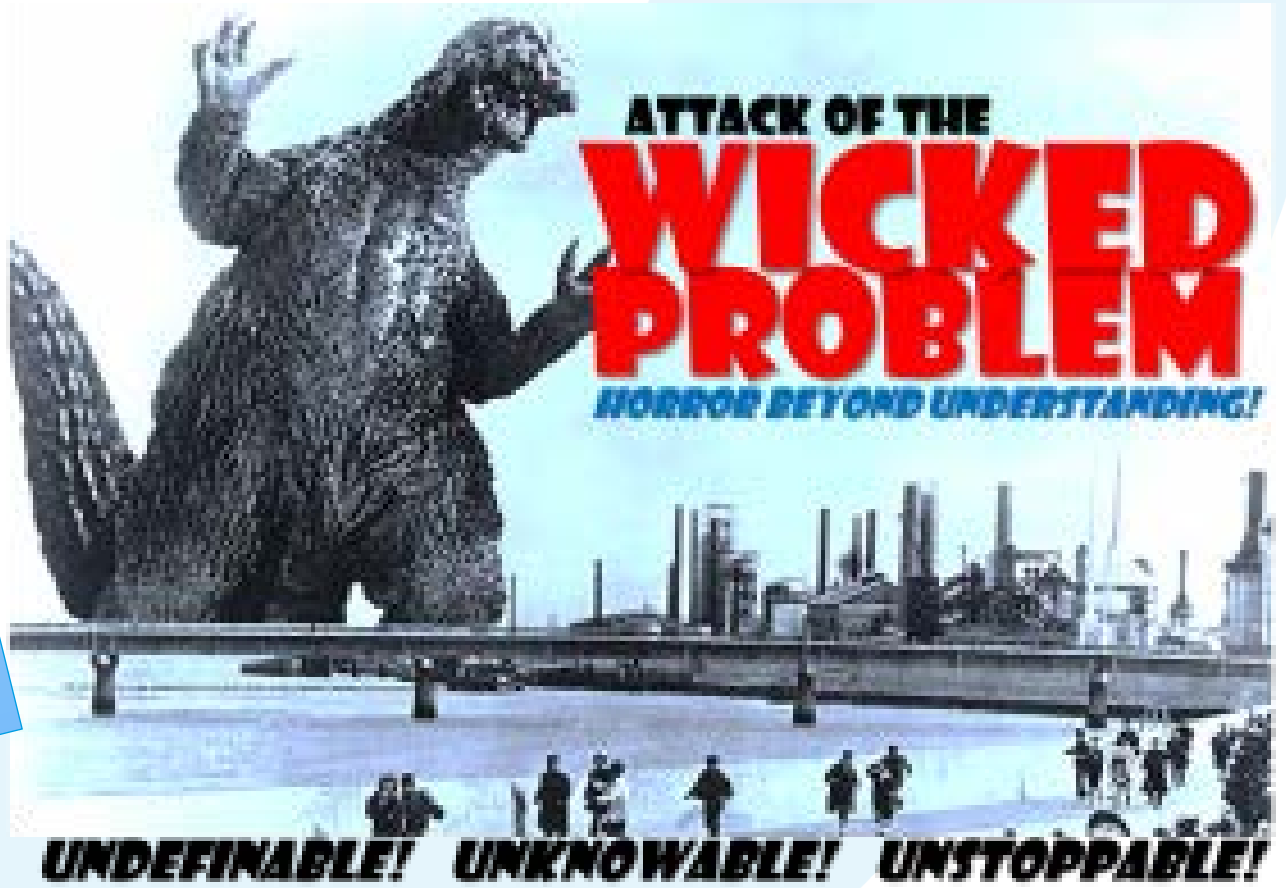
WBVB

tegelizr.nl

Taai probleem

Wicked problem: Problem difficult or impossible to solve because of incomplete, contradictory, and changing requirements that are often difficult to recognize.

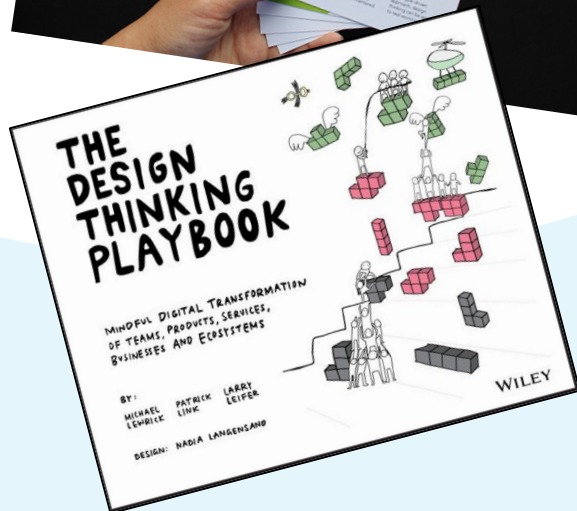
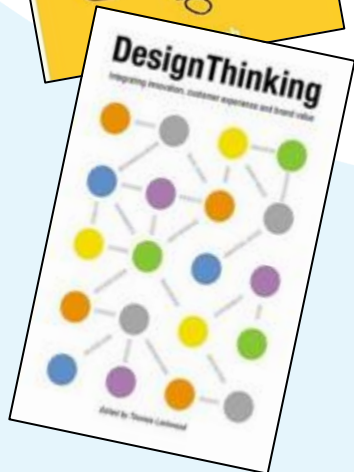
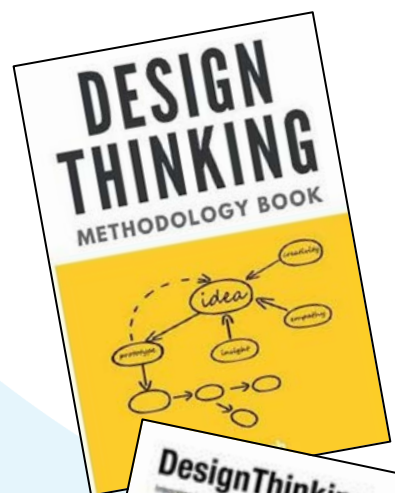

Hoe om te gaan met een taai probleem

- Neem niet aan dat je het begrijpt en de oplossing hebt.
- Begrijp de behoeftes, focus op mensen en businesswaarde.
- Ontwikkel netwerken en samenwerkingen.
- Reframing: nieuwe manieren van kijken.
- Gebruik taal die past bij context en strategie
- Leer en wees creatief, met vallen en opstaan.
- Betrek mensen die verstand hebben van veranderen.

Design thinking

Hoe je écht lastige problemen aanpakt

🕒 18 juni 2016

Voetbalvandalisme is er eentje. Maar ook migratie, corruptie en proberen (samen) gelukkig te zijn. Het zijn voorbeelden van ‘wicked problems’, taaiere problemen. Problemen die je niet oplost met een uurtje vergaderen en een beetje logisch nadenken. Vaak is het probleem diffuus, zijn er allerlei oorzaken en weten we niet precies hoe een oplossing eruitziet.

Wat kán helpen, is denken als een kunstenaar, een architect of een ontwerper. ‘Design thinking’ heet dat, en het wordt steeds populairder. Nederlander Kees Dorst, industrieel ontwerper, filosoof en tegenwoordig ook hoogleraar in Sydney, onderzocht de manier waarop succesvolle ontwerpers te werk gaan. Hij leidde daaruit principes af die bedrijven en overheden helpen om

Ben Tiggelaar is gedragsonderzoeker, trainer en publicist. Hij schrijft elke week over management en leiderschap. 📷

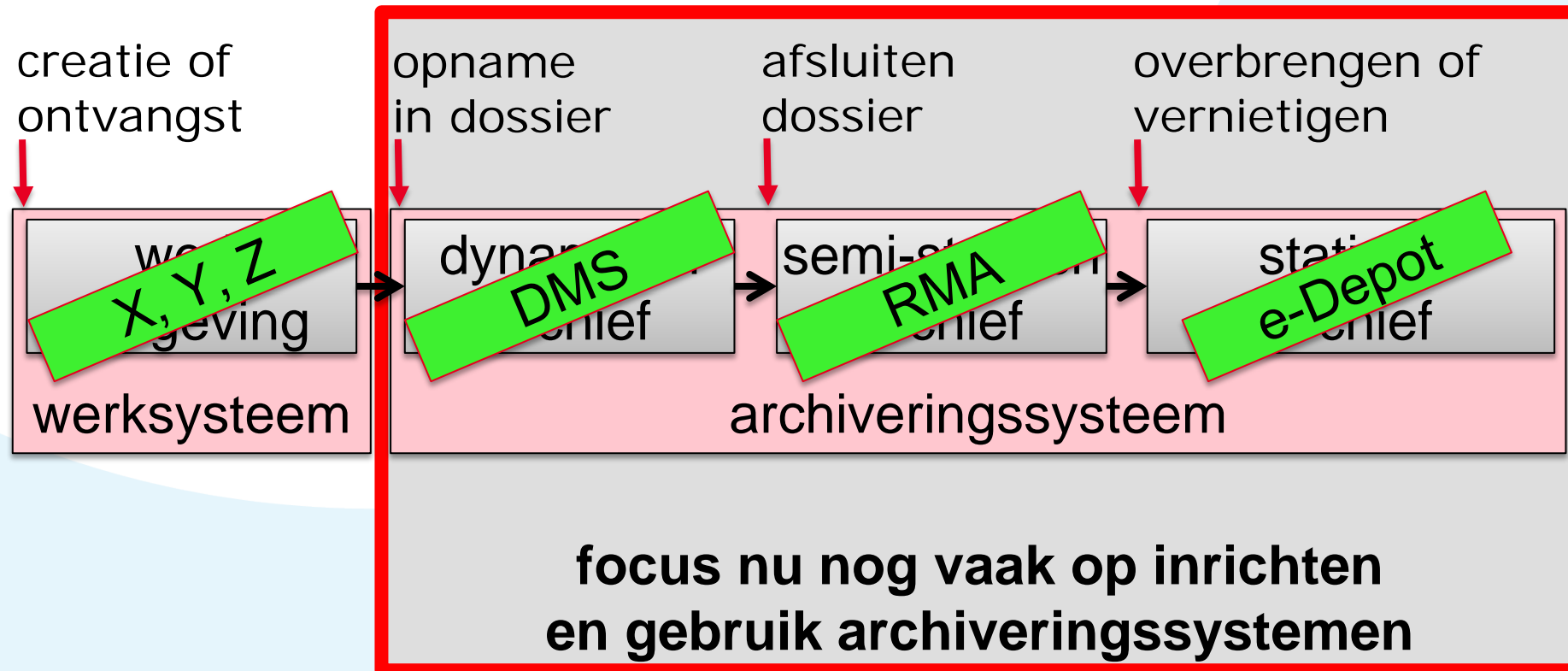

Design thinking

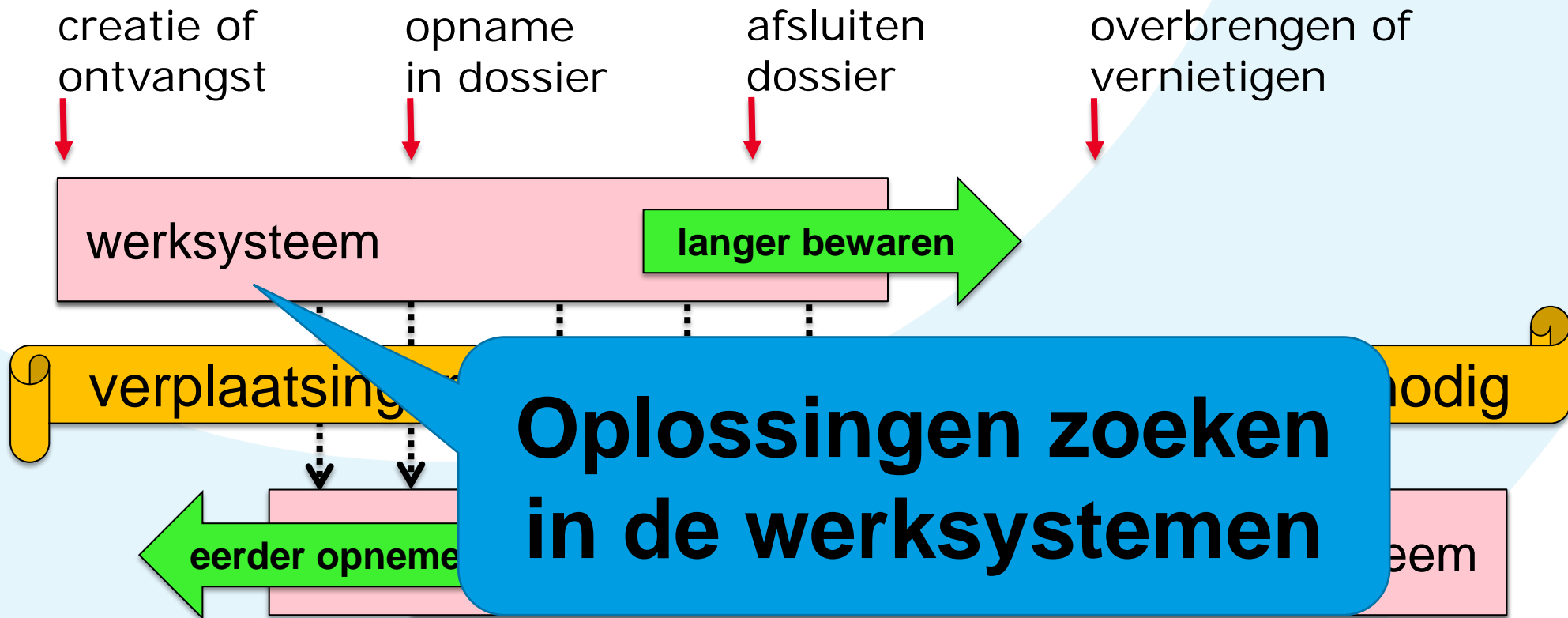
Standaard oplossing: life cycle model

Life cycle model onder druk

Shift

Left

Archivering by design

Bij het (her)ontwerpen van de informatiesystemen die een werkproces ondersteunen, worden keuzes gemaakt voor het duurzaam toegankelijk maken van de informatie uit het werkproces.

Waarom archivering by design

- Aansluiting bij wensen en mogelijkheden werkprocessen.
- Maakt gebruik van veranderingen die toch al plaatsvinden.
- Ruimte voor nieuwe manieren van werken.
- Hoe eerder geregeld, hoe beter.

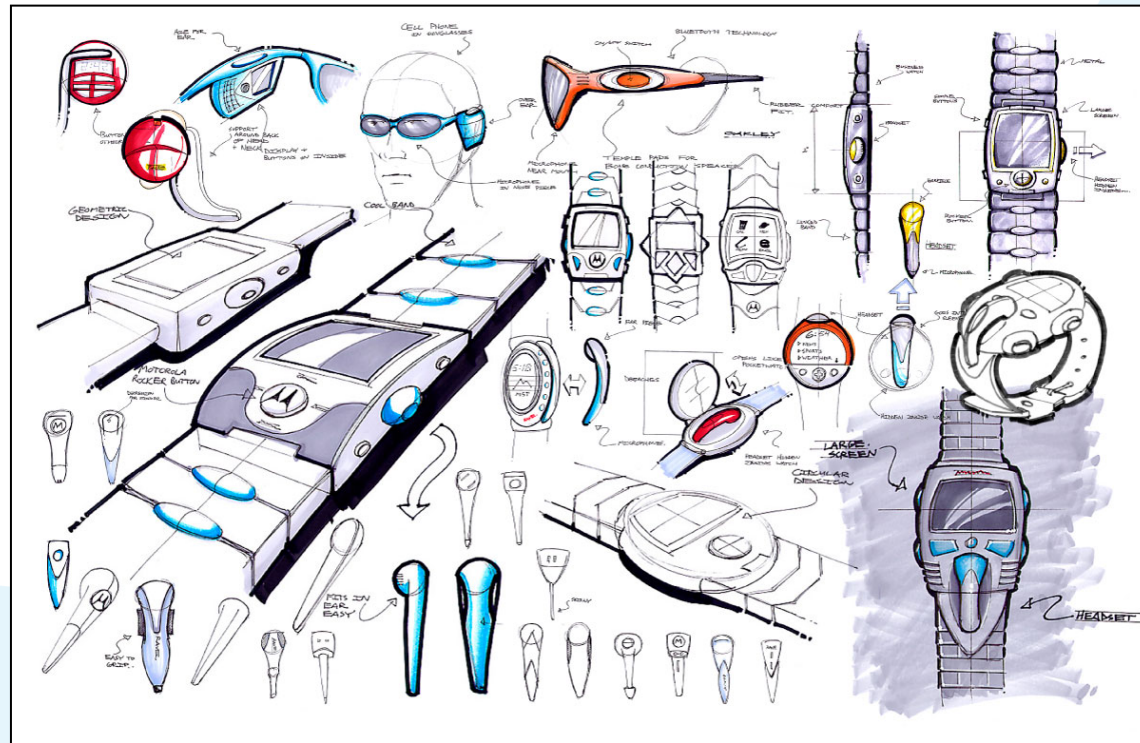

Voorbeelden

- Digitaal Stelsel Omgevingswet
- Grote bouwprojecten Gemeente Amsterdam
- Digitale rechtspraak
- Consulaire dienstverlening Buitenlandse zaken

Ontwerp

Ontwerp op verschillende niveaus

Referentie-architectuur

(NORA, GEMMA, PETRA, ROSA, ...)

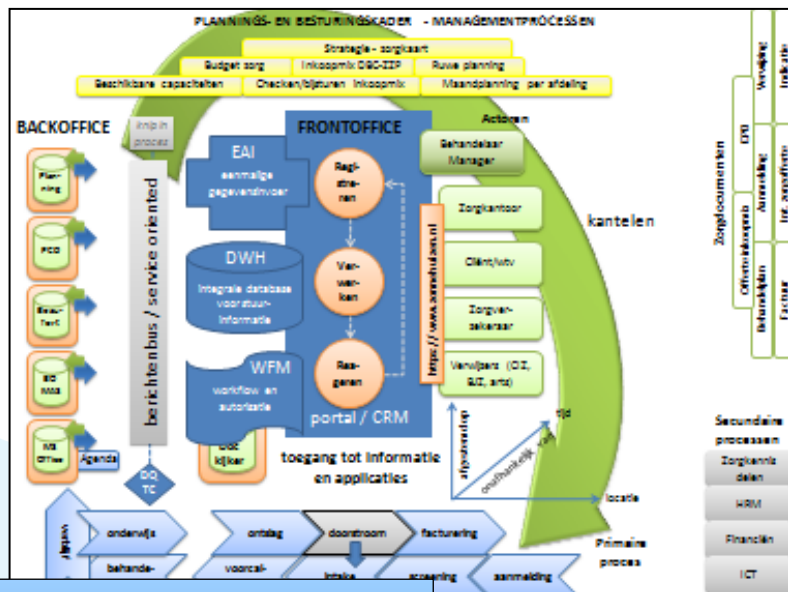
Enterprise-architectuur

Project startarchitectuur

Solution architectuur

Ontwerpen

architectuur

workshop

Ontwerper

Gebruiker

afnemers

primair

secundair

Voorbeelden

secundair gebruik

WOB-verzoek behandelen;
Kamervraag beantwoorden;
managementrapportage;
personeelsconflict;
accountantscontrole; inspectie;
parlementair onderzoek;
heropenen dossier; bezwaar en
beroep; onderhoud gebouwen
en systemen; persbericht
opstellen; historisch onderzoek

Rolverdeling

Veranderende rol adviseur archivering

- Deelnemen aan het ontwerpproces, als:
  - Informatiemanager
  - Ontwerper
- Wat is daarvoor nodig:
  - Advies- en ontwerpvaardigheden.
  - Kennis van informatiesystemen.
  - Kennis van kernwaarden, concepten en instrumenten archivering.

Meer weten

De komende maanden besteedt Od uitgebreid aandacht aan archivering by design. Dit artikel is het eerste in een reeks. Het motiveert de aanpak en beschrijft de basisbeginselen. De artikelen in volgende nummers van Od gaan verder in op implicaties en geven voorbeelden van toepassingen.

Od | MEI 2018 | #4

Een introductie

 achtergrond

Archivering by design (1)

TEKST ERIK SAAMAN

by design betekent dat al bij het ontwerpen van reëlesystemen die het werkproces ondersteunen, rekening wordt gehouden met het duurzaam toegankelijk maken van informatie uit het werkproces. De kloof die vaak bestaat tussen het werkproces en het archiveringsproces wordt overbruggd door de archivering integraal te benadrukken. Het is van slechte archivering ook nog eens voor zich uit, want archiveren is iets van de toekomst en ze hebben het druk met dringendere problemen'. Kortom, 'Het kan ze niks schelen'.
Lekker makkelijk zo'n zondebok. Maar doen wij als experts zelf niet iets verkeerd? Natuurlijk, we weten dat we moeite hebben ons verhaal goed over het voetlicht te brengen bij de medewerkers in een werkproces. Maar dat is al te gemakkelijk. Het doet denken aan een politieke partij die de helft van haar zetels verliest en vervolgens de schuld geeft aan slechte communicatie of de pers. Misschien is het verhaal zelf aan herziening toe?